

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Roč. XXXIV

4/2000

Obsah

M. Zervan: Je vôbec možná logika architektúry?	173
J. Keppl: Tri desaťročia ekologického konceptu architektúry	178
P. Gál: Krajina ako určujúci činiteľ formovania prostredia	185
J. Bencová: Natura baroka	190
J. Gregorová: Kultúrna intervencia do historického prostredia (Špecifikum pamiatkovo chráneného prostredia)	195
I. Krpelán: Prekonané tradície? (Environmentálna logika ľudovej architektúry)	199
E. Lešinská: Kultúrna krajina – symbióza prostredia, činnosti človeka a architektúry	203
M. Zervan, R. Špaček: Logika koncov architektúry	207
Tribúna	
P. Pásztor: Environmentálna logika v architektúre	212
Kontakty	
K. Zlochová: Príroda bez hraníc	215
Aktuality	
J. Lichý: Svetová výstava a životné prostredie	171
V. Hudek, Z. Hudeková: 10. výročie založenia REC pre strednú a východnú Európu	217

Prečo tento uhol pohľadu na architektúru?

Koniec 20. storočia najviac poznačila ekologická kríza a jej dôsledky na prírodu, spoločnosť i myslenie (*logos*) so svojou ontologickou, gnozeologickou a axiologickou dimenziou. Prírodné, technické a sociálne vedné disciplíny užšie prepojené (priamo či sprostredkovane) s novou environmentálnou situáciou nemohli na ňu nereagovať. Vo svojom poli reflexie a sebareflexie sa ocitli teoretické i metodologické prístupy, a s nimi spojená rekapitulácia problematiky, redefinícia pojmov a prehodnotenie ich interdisciplinárnych väzieb s ekológiou a potom i s environmentalistikou. Nemôže sa tomu vyhnúť zvlášť architektúra, rovnako jej stránka teoreticko-metodologická, metodická, umenovedná, kulturologická, ako aj praxeologická.

Existujú dve skupiny dôvodov, prečo sa púšťame do dobrodružstva s environmentálnou logikou architektúry. Do prvej patrí ľahkovážnosť, s akou sa pracuje s pojmami vôbec, s pojmom prísny, akým *logika* bezpochyby je, osobitne. Bez prílišného rozmyšľania povieme – *je to logické*, alebo naopak. Hovorové používanie spôsobuje obsahové ochudobňovanie až vyprázdňovanie pojmov. Intuitívne cítime, že vieme, čo sa skrýva za konštatovaním logickosti či nelogickosti javu, procesu, formulácie, argumentu, ale nie sme si celkom istí.

Druhá skupina dôvodov spočíva v potrebe prieniku medzi odborními skúmania. Obsahovo i používaním vypožičaného alebo osvojeného aparátu.

Pokiaľ existuje logika vedy, vedeckého skúmania (Karl Popper), s istou licenciou sa môžeme priblížiť k možnosti existencie logiky architektonického myslenia a tvorivých postupov.

Názorová heterogénnosť v referenčnom rámci architektúry a ekológie, a najmä v interdisciplinárnosti architektúry, architektoniky – ekológie, snahy o originálnosť teoreticko-metodologickej argumentácie, sú spravidla sprievodným fenoménom hľadania nových premís v každom vednom odbore, nielen v architektúre.

Autori sa pohybujú medzi Scyllou a Charibdou. Ostať pri tradičnom formalizme postavenom na empirizme a rutine praxe, ktoré znižujú riziko omylov, či riskovať možné omyly nových premís, ktoré nás oslobodzujú od pút zaužívaného (a koróziou napadnutého) *logos* a otvárajú jeho nové horizonty presahujúce obsah i formu architektúry multidisciplinárnym prístupom s doteraz nepreskúmanými zónami? Naplnenie *logiky koncov architektúry* je intelektuálna výzva pre vstup do 21. storočia spojená s hľadaním kreatívnej identity architektúry.

Načrtnuté možnosti smerovania logiky architektúry v každom prípade stoja za pozornosť každého čitateľa, ktorý sa hlbšie zaujíma o problematiku architektúry a jej budúcnosť.

Robert Špaček, Ján Pašiak

- P. Jančura:** Krajina – člověk –
– kultura 218
- M. Rusko:** Štátna pomoc na ži-
votné prostredie 220

Recenzie

- J. Keppl:** Manuál ekologickej vý-
stavby 221
- B. Divinský:** Atlas životného pro-
stredia a zdravia obyvateľov
Ruska 223

Contents

- M. Zervan:** Is the Logic of Archi-
tecture Possible at All? 173
- J. Keppl:** Three Decades of Eco-
logical Concept of Architec-
ture 178
- P. Gál:** Landscape – the Determi-
ning Factor in Environmental
Design 185
- J. Bencová:** The Nature of the Ba-
roque 190
- J. Gregorová:** Culture Intervention
to Historical Environment
(Uniqueness of Conserved
Environment) 195
- I. Krpelán:** Overcame Traditions?
(Environmental Logic of Folk
Architecture) 199
- E. Lešinská:** Cultural Landscape –
Symbiosis of the Environment,
Human Activities and Archi-
tecture 203
- M. Zervan, R. Špaček:** Logic of the
Ends of Architecture 207

Tribune

- P. Pásztor:** Environmental Logic
in Architecture 212

Contacts

- K. Zlochová:** Nature without
Borders 215

Why this point of view of architecture?

The end of the 20th century was branded by ecological crisis and by its consequences on nature, society as well as thinking (*logos*) by its ontological, gnoseological and axiological dimension. Natural, technical and social sciences closely connected (directly or indirectly) with new environmental situation could not ignore it. Theoretical and methodological approaches and to them linked recapitulation of problems, redefinition of terms and re-evaluation of interdisciplinary connections with ecology and later environmental science appeared in the sphere of reflection and self-reflection. Especially architecture cannot avoid it, equally its theoretical-methodological, methodical, fine-artistic, culturological and praxeological dimension. There are two groups of reasons why we take part in the adventure with environmental logic of architecture. In the first one there is rashness in use of terms at all, especially of such strict term as *logic* is. Without hesitation we say – *it is logical* or vice versa. Their colloquial use causes an impoverishing of the content of terms. Intuitively we feel that we know what is hidden in the statement of logicity or unlogicity of the phenomenon, process, formulation, argument but we are not sure. The second group of reasons rests in interdisciplinary comprehension of investigation – from the viewpoint of content and use of lent or adopted apparatus.

If we consider that the logic of science, scientific investigation (Karl Popper) exists, with a certain licence we can assume possibility of the existence of logic of architectonic comprehension and creative procedures. Heterogeneity of opinions in referential frame of architecture and ecology, and especially in interdisciplinary sphere of architecture, architectonics – ecology, effort at originality of theoretic-methodological argumentation are usually an accompanying phenomenon of search for new premises in every branch of sciences, not only in architecture.

The authors move between Scylla and Charibdys. Should they remain at traditional formalism, based on empiricism and praxis that decreases the risk of mistakes? The other way is to risk the possible mistakes of new premises which release us from the yokes of common (and rusty) *logos* and open its new horizons reaching over the content and form of architecture by multidisciplinary approach with up to now untouched zones? The intellectual challenge of entering the 21st century is connected with the search of creative identity of architecture.

The drafted possibilities of the direction of the logic of architecture are worth the attention of every reader who is deeper interested in the problem of architecture and its future.

Robert Špaček, Ján Pašiak

Recent News

- J. Lichý:** World Exhibition and En-
vironment 171
- V. Hudek, Z. Hudeková:** 10th
Anniversary of Foundation
REC for Central and Eastern
Europe 217
- P. Jančura:** Landscape – Man –
– Culture 218

- M. Rusko:** Governmental Aid for
Environment 220

Reviews

- J. Keppl:** Manual of Ecological
Building-up 221
- B. Divinský:** Atlas of the Environ-
ment and Human Health of
Russia 223